

Předseda vlády Lubomír Štrougal poskytl interviu západoněmeckému deníku "Frankfurter Rundschau".

Lubomír Štrougal, který na čas zmizel z politické scény se postaral o efektivní návrat. Před návštěvou kancléře Kohla poskytl společný interviu zpravodajům západoněmecké televize ARD, tiskové agentury DPA a listu "Frankfurter Rundschau" a "Franken Post". V těchto sděleních řekl z úst vládního činitele neslychané věci. Postaral se na místní podmínky o malou politickou senzaci. Doma byl ovšem podle hesla "padni komu padni" zcenzurován. Posluchače pražského rozhlasu mohla zaujmout jen věta: chceme nahradit administrativně centrálně řízený model hospodářství, modelem ekonomickým. Konec citátu v němž si mohli posluchači najít naji, že se jednoho pohádkového dne dopravuje i československá perestrojka k regulům v obchodech což lidí zajímá nesrovnatelně víc než úvahy Václava Bělobrádky o Marxově učení a jeho věčný strach, že se občané nepoučili netrvalo a nebo, že se začnou ptát k čemu, že jim je ta velkovýrobná přerostanost "pouučení". Pražský rozhlas ocitoval i Štrougalova slova o vzájemném repektování vztahů a vzájemných kompromisech při jednání s Vatikánem. Ale pak už se posluchači dozvěděli jen malou část, toho co Lubomír Štrougal ve skutečnosti západním novinářům řekl. Jak se tak mezi nimi nic neutají informuje o rozhovoru i francouzská AFP a cituje Štrougalova slova o tom, že je cosi ne-logického na skutečnosti, že je tak dlouho už 18 let šéfem vlády. Nezapoměl na to ani komentátor "Fr.Ru" a připoměl, že západoněmečtí novináři hovořili se slušně nejstarším předsedou vlády v Evropě a pochválil Lubomíra Štrougala, že hovořil bez protokolárního pathosu. L.Štrougal potvrdil jak píše západoněmecký deník, že Československo se skutečně nachází v čase reforem a to nejen hospodářských, ale také politických. Citováno z tisku: Často se říká, že jsme nyní reformy opsali od pana Gorbačova, já takový názor nesdílím. Je už méně známo, že jsme s reformami začali už v r.1958-59. Bohužel politické vedení se jich v letech 1961-62 vzdalo. O pět let později začala druhá etapa reforem v r.1965-67. V r.1968 prorazily reformy určité politické bariery. Takže v r.1988 vstupujeme do třetí etapy reforem. Všechny tři etapy jsou vzájemně spojeny. To byl doslovný citát, po němž by měl Václav Bělobrádek přestat Lubomíra Štrougala zdravít.

Lubomír Štrougal, řekl, že každé zpoždění racionalizace ekonomiky je chyba, ale každé subjektivitstické, voluntaristické zrychlení také. Štrougal několikrát opakoval, že k reformám neexistuje žádná alternativa a hovořil také o selhání minulých vedení. Přiznal také co Bělobrádkova kancelář na věčné pravdy zuřivě popírá. Přiznal, že ve vedení existují problémy. Doslova: někteří rozumějí jiní ne. Někteří mohou zítra či pozítří porozumět, jiní ne. Nechtějíto odpor personifikovat i když by to bylo možné, ale věci by to neposloužilo. A poslední citát: Politika otevřenosti vyžaduje jistou toleranci, dialog je výměna rozdílných názorů. Štrougalovo vystoupení i když v exportním balení pro světovou veřejnost, je v záplavě frází jimiž nešetří především normalizační harnovníci výjimkou, a může právě tak napodobovat sovětskou politiku, která hovoří jinak pro Západ a jinak pro domácí potřeby, ale může být také vrcholícím sporem o hospodářské a společenské reformy. Lubomír Štrougal se vyjádřil dost jasně. Roky 1988-89 budou rozhodující a další zaspání by mohlo vést ke krizové situaci. Realističtější smýšlejší politikové Východu přiznávají katastrofální ekonomickou situaci. Ideologové se snaží zabránit jakákoli tání s heslem: "po nás potopa". A není určitě sporu, že tři zcela nepohádkoví mrazíci Husák, Jakeš a Bělobrádek budou seč jim síly stačí mrazit i nadále. Ideologie prosazovaná policejními metodami se už sice dávno přežila, ale právě zastánci tvrdého stalinského kursu, se svým celoživotním dílem urputně snaží aby prodloužili existenci přežilého politického systému tak dlouho, dokud je samotné nedonutí však odejít. Co se ovšem němění vůbec je krajně urážlivá politika pro domácí veřejnost. Karel Moudrý, Svobodná Evropa.

Zadržovaná g l a s n o s ť.

Ideologové zkonstatného politického systému vědí co činí, když říkají, že pojem glasnost by se sice mohl překládat do češtiny jako otevřenost, otevřená politika, ovšem že by se snad ještě lépe hodilo slovo informovanost. Má to jistou vnitřní logiku. Otevřenost je pojem značně vágní a v Československu, kde jsou staré demokratické tradice by se ještě mohlo přijít na kacírské myšlenky. Na př.

zda by se strana po čtyřiceti letech mocenského monopolu a která dořídila hospodářství až na práh bankrotu nemohla o moc alespoň rozdělit, když už ji z geopolitických důvodů nelze vyzvat, aby šla od válu rovnou. Informovanost je naproti tomu slovo emocionálně vyrovnanější a jaksi implikuje, že informace proudí od toho, kdo je má, k tomu, kdo je nemá. V československých podmínkách kontrolovaně, tedy od strany k lidem. Lid co by rovnoprávný partner strany a coby její kontrolní orgán se jak známo vyskytuje pouze na stránkách partajních příruček. Skutečnost, že má být najednou informován o věcech, které se léta zamlčovaly, má zajisté své důvody. Rozhodně to není proto, aby se lidé dozvěděli pravdu jak je to s hospodářstvím nebo ve službách. Pokud to někdy tak vyjde je to jako vedlejší produkt, režimu jde o něco jiného. Problémy a nedostatky se ventilují proto, aby se těžkopádná a zpozdělná byrokracie se jimi mohla pod tlakem veřejnosti se jimi zabývat. Takhle nějak si to po sovětském vzoru českosl. ideologové nějak představují. Jako obvykle ve skutečnosti vypadá všechno jinak. Denodenně se objevují v tisku svědectví, že českosl. glasnost povýšila všeobecnou schizofrenii ve které většina lidí žije jenom na nový stupeň. Oproti minulosti zcela nedávné, se dá říci že lze již leccos říci zcela otevřeně o tom co kolem sebe vidí na vlastní oči naplno a veřejně. Ale přesto si ještě každý pořádně rozváží co řekne a jak to řekne. Ale na přímou otázku slyšíme leckdy v televizi či rozhlasu přímou a úpřímou odpověď. Jenže právě v těchto okamžicích se ten odstín nové schizofrenie objeví v plném lesku. Při nějakém nedostatku, se reportér doví, že když někde nabídka nestačí tak že podniku po tom nic není, neboť plán se plní. Jetli má vůbec podnik nějaký zájem, tak je to zájem najít nová odbytiště ve valutovém zahraničí. Aby se víc dočádelo na domácí trh ne to nejsou jednoduše kapacity. V jiném provedení uslyšíme totéž i zítra i pozítří. Problém se předešle, objeví se příčiny a konstatuje se bohužel, že je neřešitelný. Ať už jde o nedostatek salátu a rajčat, nití a hřebíků, či barevných televizorů a kdoví čeho ještě. Byrokracii nenadpadne samozřejmě ani ve snu, že by měla hasit něco co lidi pálí dnes a denně. Nanejvýš se zajímá o to, jak obstát v té shorě nejvíce sledované bitvě, kterou je dnes pokus o soběstačnost podniků. A tak informovanost, místo aby se stala jakousi hybnou pákou k nápravě a stává se prázdným samoučelným rituálem. Nejmarkantnější se to projevuje ve chvílích, kde se třeba na televizní obrazovce začne odehrávat cosi jako autentický pokus o hledání pravdy. Býváx to při kotevřených diskuzích o konkrétních problémech, což se veřejnosti prezentuje zkráceně ve značně okleštěné verzi. To proto, aby kdokoliv se některý z diskutérů odváží a pojmenuje věci pravým jménem ho mohli nemilosrdně sestříhat. Takže se vystříhne i bezprostřední reakce na takový pravdivý výrok. Takže to někdy vypadá jako by se na obrazovku vešel houf absolventů vláštinní školy, kteří nedokáží udržet nit rozhovoru déle než pět minut. Tohle jsou ovšem ty světlejší televizní okamžiky. Koruna všemu se nasadí, když televizní kamery sleduje současného gen. tajemníka podle sovětského vzoru při jeho křížovém tažení po továrnách. Jež až s podivem jak se žádný z Jakešových poradců neodvážil soudruhovi nejprvnějšímu nějak šetrně sdělit, že když dva dělají totéž není to totéž. Na rozdíl od Gorbačova si Miloš Jakeš tímto způsobem popularitu u lidu nezíská. Předvádí totiž zcela veřejně jenom to, že mu ~~chybí~~ zoufale chybí základní vyjadřovací schopnosti a že není bez přípravy schopen vypouštět z úst víc než jen fragmenty frází. Nad tím vším se dá samozřejmě mávnout rukou. Za víc než za zasmání to asi nestojí. Mnohem nebezpečnější je jiná věc. ~~Režim~~ Režim se v tomto roce kulatých výročí rozhodl, že přišel čas přidat k oficiálním mýtům, o ~~váňkuz~~ ~~republiky~~ a o únoru 1948, mýt další o rokce 1968. A hned na začátku letošního ledna se začaly objevovat rysy intenzivní veřejné kampaně, jež vystřídala téměř dvacetileté oficiální mlčení. Na první pohled zapadají všechny ty televizní i rozhlasové besedy o tom jak to v r. 1968 vlastně bylo součástí nového informativního trendu. Ve skutečnosti je tento trend jen pláštíkem pro jednu z dalších obrovských lží. Strana to v r. 68 myslela dobře, protox se usnesla na reformách, které se neuskutečnily kvůli kontraevolučním žiglům jež bylo nutné potlačit. Tak nějak zní schválená linie, v jejíž rámci se dotyčné diskuze odehrávají. Ze lži usvědčuje diskutéry nanejvýš obrazový materiál, který se při takových příležitostech ukazuje. Třeba sál ve Slovanském domě na Příkopěch sledujících řečníky na podiu, dlouhá fronta na Literární noviny, nebo podepisování rezolucí. Režim se zřejmě bezostyšně domnívá, že má pamětníky tehdejších událostí v hrsti. Takřka všichni prošli přece tenkrát ve stínu sovětských tanků různými prověrkami, všichni museli přece podepsat, nebo téměř všichni prohlášení loajality. Jenže vynucená prohlášení jak známo v civilizovaném světě neplatí. Další oficiální lež o našich dějinách, další útek na paměť národa je určitě to poslední co si v současné situaci můžeme dovolit.

Lída Rakušanová, Svobodná Evropa.